

Pochodzenie nazwy Człopa

Nie jest wyjaśnione, w sposób przekonujący i jednoznaczny, pochodzenie nazwy "Człopa". Istnieją w tej kwestii różne przypuszczenia i hipotezy. Należy też w tym miejscu zaznaczyć, że w różnych źródłach można spotkać nazwę "Człopa" w różnej formie, np. jako: "Szlup", "Słup", "Slop", "Szłopa" (niemieckie: "Schloppe").

Jedno z wyjaśnień wywodzi nazwę "Człopa" od słowa "Slu" (pochodzenia słowiańskiego, będącego odpowiednikiem niemieckiego "die Furt"), a oznaczającego "bród" - czyli miejsce umożliwiające bezpieczne przebycie rzeki lub innej przeszkody wodnej: mokradeł, jeziora itp. Warunki naturalne okolic Człopy zdają się potwierdzać istnienie takiego "brodu". Wiadomo także skądinąd, że w takich miejscach przepraw wznoszono obronne budowle (grody), których zadaniem było m.in. kontrolowanie owych "brodów", a tym samym traktów komunikacyjnych. Dawało to często początek trwałemu osadnictwu. W pobliżu dzisiejszej Człopy, nad jeź. Kamień, mamy pozostałość po takim (prawdopodobnie) grodzie. Z przekazów źródłowych wiadomo, że w rejonie miasteczka znajdowały się dwie takie góry "grodowe": jedna to wyżej wspomniana nad jeziorem Kamień, druga na terenie miasta. Ta ostatnia została zniwelowana po roku 1772, m.in. w celu podwyższenia i powiększenia ogrodu przy plebani i wzniesienia nasypu nad Cieszynką. Oba wzniesienia mogły być w odległej przeszłości miejscami ufortyfikowanymi, "gródkami" strzegącymi owego "brodu".

Inny wywód, podejmujący próbę wyjaśnienia nazwy "Człopa", przyjmuje za podstawę słowo "Słupi" (pochodzenia słowiańskiego, oznaczającego "słup" czy "pał"). Miałoby to sugerować, że w bardzo wczesnym okresie osadnictwa (IX-X w.?) na tych terenach były wznoszone, ze względu na warunki naturalne (mokradła!) budowle mieszkalne na palach, czyli "słupach" ("slupi"). Oba wywody etymologii nazwy "Człopa" uwzględniają niejako w tle warunki środowiska naturalnego i to przemawia na ich korzyść. Istnieje także próba objaśnienia pochodzenia tej nazwy, wiążąc ją z imieniem domniemanego, legendarnego założyciela osady, który miał się zwać "Czołp" lub "Człop" (taki wywód podaje tablica informacyjna - znajdująca się w kościele w Człopie). Jest to jednak nader hipotetyczne, nie jest bowiem poparte konkretnym materiałem źródłowym, ani w miarę przekonującym rozumowaniem.

W opracowaniach niemieckich można spotkać jeszcze jedno, oczywiście, także hipotetyczne, wyjaśnienie nazwy "Człopa". Wywodzi ono tę nazwę od słów "Slop" lub "Schlopp" (pochodzenia germańskiego) - jako oznaczających pierwotnie "pętlę" ("zakole", "łuk"). Podający tę etymologię sugerują, że może ją uzasadniać fakt, że Cieszynka ("Dessel") tworzy w okolicach Człopy zakole czyli ową "pętlę", ponadto w tym miejscu krzyżowały się pradawne szlaki komunikacyjne: z południa ku Bałtykowi i z krajów "niemieckich" ku Prusom. Objaśnienie to wydaje się jednak dość problematyczne, posługuje się bowiem dość dowolnym objaśnieniem znaczenia owych słów „wyjściowych”: "Slop" czyli "Schlopp" i przyjętym, niejako a priori, założeniem o ich "germańskim" pochodzeniu - co także jeszcze należałoby uzasadnić.

Materiał pochodzi z książki Sławomira Łozowskiego:
"Człopa, okruchy dziejów, okolice, legendy"